

Elements de Llengua Llatina

Codi: 104194
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	FB	1	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Gemma Puigvert Planagumà
Correu electrònic: Gemma.Puigvert@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

L'estudiant ha de tenir la disposició de seguir les classes impartides en català per bé que en el seu treball diari i en la comunicació a classe pot emprar el castellà (o una altra llengua propera).

Equip docent

Francisco Carbajo Molina

Prerequisits

Atès que l'estudiant pot presentar diversos graus de coneixement de la llengua llatina, es procurarà anivellar-los de manera que el grup acabi essent el màxim d'homogeni possible. Es partirà dels coneixements adquirits durant l'etapa preuniversitària, tot intentant de consolidar les seves bases lingüístiques i alhora ampliar-les per tal d'afrontar amb èxit l'assignatura "Textos Narratius Llatins", que s'imparteix el segon semestre.

L'estudiant que no tingui coneixements de llengua llatina haurà de fer un esforç suplementari. El professorat li facilitarà materials de suport i ajuda en tutories, però tindrà la responsabilitat d'esforçar-se per arribar al nivell requerit.

Llengua

L'estudiant ha de tenir la disposició de seguir les classes impartides en català i d'utilitzar materials escrits en aquesta llengua (sense excloure'n d'altres), però pot utilitzar en el seu treball o la seva participació a classe el castellà (o alguna altra llengua propera si es dona el cas).

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Matèria "Llengua Clàssica" del primer curs del Grau en Ciències de l'Antiguitat i es planteja com una assignatura de formació bàsica.

L'objectiu fonamental és l'assoliment dels mecanismes bàsics per a la correcta comprensió i traducció de textos llatins mitjançant la fixació progressiva de continguts fonètics, morfològics, sintàctics, lèxics i semàntics. Es tracta, doncs, d'una assignatura de caràcter propedèutic i instrumental, amb un fort component pràctic.

Els objectius formatius que es pretenen són els següents:

- 1) Consolidació dels coneixements instrumentals bàsics (teòrics i pràctics) de la gramàtica llatina.
- 2) Adquisició d'una base gramatical sòlida per als estudis de textos clàssics, des de la perspectiva de la gramàtica descriptiva i històrica.
- 3) Adquisició de bagatge lèxic, que permeti anar prescindint dels diccionaris.
- 4) Lectura, traducció i comentari -lingüístic i cultural- a partir d'una selecció de textos de diversos autors de la literatura llatina
- 5) Familiarització amb les principals gramàtiques i diccionaris de la llengua llatina.
- 6) Contacte amb els principals repertoris bibliogràfics, bases de dades i recursos "on line".
- 7) Lectura del conte de Psique i Cupido d'Apuleu.

Competències

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques que permetin la comprensió ràpida i global dels textos grecs i llatins.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text llatí.
4. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
5. Extreure informació dels textos grecs i llatins sobre aspectes de realia especialment relacionats amb el seu context històric i cultural.
6. Traduir fragments de les obres llatines proposades.

Continguts

1. El concepte d'indoeuropeu. Les llengües indoeuropees. Situació del llatí entre les llengües indoeuropees.
2. El llatí, una llengua flexiva. Diacronia de la llengua llatina. De les primeres inscripcions en llengua llatina al neollatí.
3. MORFOLOGIA NOMINAL. Les categories nominals i els mecanismes de la flexió.
4. Particularitats de l'adjectiu. Els graus (comparatiu i superlatiu).
5. Els pronoms (personals, anafòrics i demostratius, indefinits i interrogatius-relatius).
6. Els numerals (cardinals, ordinals, multiplicatius i distributius).

7. L'ús de les preposicions. Els adverbis.

8. MORFOLOGIA VERBAL. Estructura sistemàtica del verb llatí. Els temps d'indicatiu, subjuntiu i imperatiu. Formes nominals del verb.

9. Verbs defectius i irregulars.

10. Verbs compostos de *sum*.

11. Formacions adverbials.

12. SINTAXI DELS CASOS

Acusatiu: extensió; direcció; acusatiu doble.

Genitiu: de preu o estima; de qualitat; partitiu; possessiu.

Datiu: possessiu; complement d'adjectius.

Ablatiu: de qualitat; comparatiu; complement d'adjectius.

Locatiu.

Complement predicatiu del subjecte i del complement directe.

Complement de règim verbal.

13. SINTAXI DE L'ORACIÓ COMPLEXA: es treballaran especialment les oracions de relatiu, les substantives d'*ut* i d'infinitiu, així com les adverbials d'*ut* i de *cum* temporal i històric.

En aquesta assignatura s'han tingut en compte els aspectes de gènere de la manera següent:

- Seleccionant textos en què les protagonistes o personatges secundaris són dones.
- No permetent un ús sexista del llenguatge tant en les contribucions orals com escrites dels estudiantat.
- Garantint a classe una atmosfera de respecte envers la diversitat i pluralitat d'idees, persones i polítiques.
- Evitant l'estereotipificació de gènere en els exemples.
- Escrivint el nom sencer dels autors/-res de la bibliografia, en comptes de citar-los per la inicial.

Metodologia

Els estudiants es distribuïran en dos grups d'acord amb el seu nivell de coneixements. Els estudiants no podran canviar-se de grup sense l'autorització expressa dels professors responsables de l'assignatura. Aquests canvis, en el cas que n'hi haguessin, es produïran per norma general a iniciativa de l'equip docent. Les possibles peticions de l'alumnat en aquest sentit seran ateses però sotmeses a criteris estrictament acadèmics, i per tant no vinculants. La decisió dels professors serà inapel·lable.

El professorat dedicarà temps a:

- 1) Llegir i comprendre textos a vista.
- 2) Llegir, traduir i comentar una selecció de textos preparada pels professors.
- 3) Corregir els exercicis i/o textos traduïts individualment pels estudiants.
- 4) Explicar continguts gramaticals en funció del text.

5) Explicar continguts literaris, culturals, històrics o socials que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur preparats els exercicis que es proposen i de la lectura personal del conte de Psique i Cupido d'Apuleu.

L'estudiantat haurà d'emprar un diccionari universitari llatí-català/castellà; no els serà permès usar un diccionari escolar.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
EXPOSICIONS TEORICOPRÀCTIQUES DELS CONTINGUTS GRAMATICALS	20	0,8	1, 2, 3, 6
LECTURA I COMPRENSIÓ DE TEXTOS	25	1	1, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
CORRECCIÓ D'EXERCICIS DE MORFOSINTAXI	15	0,6	3, 5, 6
TUTORIES	5	0,2	6
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL	20	0,8	2, 3, 5, 6
LECTURA DEL CONTE DE PSIQUE I CUPIDO D'APULEU	5	0,2	2
PREPARACIÓ DELS EXERCICIS I DE LA TRADUCCIÓ DELS TEXTOS PROPOSATS	45	1,8	2, 3, 5, 6

Avaluació

I. EXERCICIS I PROVES D'AVUACIÓ

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

- 1) Resolució d'activitats de morfosintaxi per demostrar que comprèn i sap aplicar els continguts explicats a les classes de teoria. Aquests exercicis es podran demanar a l'aula, sense avís previ, o bé hauran de ser corregits per l'estudiant en el moodle de l'assignatura. Percentatge: 5%
- 2) Una prova que inclourà exercicis breus en què es mostri la comprensió i l'aplicació dels continguts gramaticals i de lèxic explicats a les classes presencials. Aquesta prova valdrà un 20%.
- 3) Una prova sobre la lectura obligatòria. Aquesta prova valdrà un 5%.
- 4) Una prova de traducció d'un text breu no vist a classe amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Aquesta prova valdrà un 20%.

5) Una prova final de traducció d'un text no vist a classe amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Aquesta prova valdrà un 50%.

II. CONDICIONS PER SER AVALUAT

NO AVALUABLES

Els i les estudiants que figurin a l'acta final, dels quals el professor no tingui dues o més evidències de les descrites, seran qualificats com a NO AVALUABLES.

AVALUABLES

Si el professor té dues o més evidències de l'estudiant, aquest serà qualificat en l'escala de suspens fins a excel.lent (o MH), d'acord amb els percentatges suara descrites.

Per estar en condicions de superar l'assignatura (aprobat-MH), l'estudiant, com a mínim, haurà d'haver realitzat:

1) La prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques i lèxiques i haver obtingut una qualificació major o igual a 4.

2) Un 75% dels exercicis periòdics.

3) El control de la lectura obligatòria.

En cas que la suma de la ponderació de les qualificacions fos igual o superior a 5, però no s'acomplís algun dels tres requisits esmentats anteriorment, l'estudiant serà qualificat amb un 4,5 (suspès).

III. CONDICIONS DE LA RECUPERACIÓ

Per poder-se presentar a la recuperació s'haurà de tenir com a mínim un 3,5 de nota mitjana de curs.

En la fase de recuperació, l'estudiant només podrà recuperar la prova final de traducció d'un text no treballat prèviament, amb resolució de qüestions morfosintàctiques i lèxiques.

IV. CALENDARI DELS EXERCICIS I DE LES PROVES D'AVUACIÓ

1) Prova de control de lectura del conte de Psique i Cupido d'Apuleu. Percentatge: 5%. Data: 11 de novembre de 2020.

2) Prova que inclourà exercicis breus en què es demostrí la comprensió i l'aplicació dels continguts gramaticals i de lèxic explicats a les classes presencials. Percentatge: 20%. Data: 14 de desembre de 2020.

3) Prova de traducció d'un text breu no vist a classe amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Percentatge: 20%. Data: 11 de gener de 2021.

5) Prova final de traducció d'un text no vist a classe amb exercicis demorfosintaxii lèxic. Percentatge: 50%.Data: 3 de febrer de 2021.

Aquestes dates podrien veure's modificades per les circumstàncies que eventualment es derivin de la crisi sanitària.

En cas que un/una estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat, no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professor ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

En la prova de reavaluació, que serà programada per l'Equip de Deganat de la Facultat, els/les estudiants només podran recuperar la part corresponent a la prova final de traducció amb exercicis de morfosintaxi i lèxic (50%).

V. PROCEDIMENT DE REVISIÓ DE LES QUALIFICACIONS

L'estudiant té el dret de revisar tots els exercicis i exàmens parcials i finals a classe i/o a les hores de tutoria de l'assignatura.

Per a la revisió de la qualificació final provisional i la de la prova de recuperació es fixarà un dia que serà anunciat al CV de l'assignatura.

Els/les estudiants tenen l'obligació de consultar l'acta de qualificació de l'assignatura abans del seu tancament per assegurar que no hi ha hagut cap error en el traspàs de notes per part dels professors.

VI. PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta serà 0.

VII. DOCÈNCIA VIRTUAL O HIBRÍDA

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
PROVA DE CONTROL DE LA LECTURA	5%	1,5	0,06	3, 4, 5, 6
PROVA DE MORFOSINTAXI I LÈXIC	20%	1,5	0,06	3, 4
PROVA DE TRADUCCIÓ D'UN TEXT BREU AMB EXERCICIS DE MORFOSINTAXI I LÈXIC	20%	1,5	0,06	3, 4, 6
PROVA FINAL DE TRADUCCIÓ D'UN TEXT NO VIST A CLASSE AMB EXERCICIS DE MORFOSINTAXI I LÈXIC	50%	1,5	0,06	2, 3, 4, 5, 6
RESOLUCIÓ PERSONAL D'EXERCICIS	5%	9	0,36	1, 2, 3, 5, 6

Bibliografia

MANUALS DE GRAMÀTICA I SINTAXI LLATINES

- * Panhuis, Dirk, *Latin Grammar*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 2012.
- * Rubio, Lisardo - González, Tomás, *Nueva gramática latina*, Ed. Coloquio, Madrid 1990.
- * Segura Munguía, Sebastián, *Gramática Latina: Nueva trilogía sobre la lengua latina*, Deusto 2012.
- * Valentí Fiol, Eduard, *Sintaxi Llatina*, Ed. Curial, Barcelona 1979 [revisada per Pedro Luis Cano]. És de consulta obligatòria.

ALTRES MANUALS

Lavency, Marius, *Vsus*, París 1985.

Monteil, Pierre, *Elementos de fonética y morfología del latín*. Traducción y actualización de Concepción Fernández Martínez, Univ. de Sevilla 1992.

Pinkster, Harm, *Sintaxis y semántica del latín*. Trad. por M. Esperanza Torrego, Jesús de la Villa, Ed. Clásicas, Madrid 1995.

Rubio, Lisardo, *Introducción a la sintaxis estructural del latín*, Ariel, Barcelona 1984.

DICCIONARIS BILINGÜES

- * Blánquez, Agustín, *Diccionario latino-español*, Gredos, Madrid.
- * Gaffiot, Félix, *Dictionnaire illustré latin-français*, Hachette, París.
- * Glare, P. G. W., *Oxford Latin Dictionary*, Oxford Clarendon Press.
- * Seva, Antoni (Dir.), *Diccionari llatí-català*, Ed. Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

DICCIONARIS ON LINE

* Lewis, Charlton T. - Short, Charles, *A Latin Dictionary (Perseus)*
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0059>

* <http://www.didacterion.com/esddlt.php>

* <http://collatinus.educarex.es/>

* <http://www.tabularium.be/gaffiot/>

ENLLAÇOS GRAMATICALS

* <https://sites.google.com/site/carlosocabanillas/materiales-didacticos>

* <http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/roma/roma.htm>

* <https://iessapostol.educarex.es/latin/gramatica/gramatica.html>

* <http://latinonline.es/gramatica-latina/>

* <http://www.ub.edu/hesperialatina/enlinia.htm>

* <https://discendo.com>

TEXTOS LLATINS

- * The Latin Library: <http://www.thelatinlibrary.com/>
- * Harsch, U., Bibliotheca Augustana: <http://www.hs-augsburg.de/~harsch/augustana.html>
- * Perseus Collection, Greek and Roman Materials:
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection%3Fcollection%3DPerseus:collection:Greco-Roman>

MANUALS DE LITERATURA

- * Albrecht, Michael Von, *Historia de la literatura romana*, 2 vols, Herder, Barcelona 1997.
- * Bieler, Ludwig, *Historia de la literatura romana*, Ed. Gredos, Madrid 1971.
- * Codoñer, Carmen (ed.), *Historia de la literatura latina*, Ed. Cátedra, Madrid 1977.
- * Conte, Gian Biagio, *Latin Literature. A History*, Baltimore, John Hopkins University Press 1999 / *Letteratura Latina*, Milà 2002.
- * Martin, René - Gaillard, Jacques, *Les genres littéraires à Rome*, Nathan, París 1981.

MANUALS BÀSICS D'HISTÒRIA I CIVILITZACIÓ DE ROMA

- * Beard, Mary, *SPQR. Una historia de la antigua Roma*, Crítica, Barcelona 2016.
- * Grimal, Pierre, *La civilización de Roma. Vida, costumbres, leyes, artes*, Barcelona 1999.
- * Grimal, Pierre, *Historia de Roma*, Paidós, Barcelona 2005.
- * Guillén, Jorge, *Vrbs Roma*, 3 vols., Sígueme, Salamanca 1988.
- * Hacquard, Georges et al., *Guía de la Roma antigua*, Atenea, Madrid 2000.
- * Howatson, Margaret C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza Editorial, Madrid 1991. De consulta obligada.
- * Lane Fox, Robert, *El mundo clásico. La epopeya de Grecia y Roma*, Crítica, Barcelona 2007.
- * The Oxford Classical Dictionary, Nova York 2003.

TRADUCCIONS DE LES METAMORFOSIS/ASE D'OR [CONTE DE PSIQUE I CUPIDO] D'APULEU

Al català:

- * Introducció de J. Carbonell. Traducció i notes de Bàrbara Matas, La Magrana. Clàssics de Grècia i Roma, Barcelona 2012.
- * Traducció i notes de J. Bellés, Empúries Narrativa, Barcelona 2003.
- * Traducció de M. Olivar, FBM, Barcelona 1929.

Al castellà:

- * Traducció de Alejandro Coroleu, Atalanta, Vilaür-Girona, 2006.
- * Introducció, traducció y notas de L. Rubio Fernández, Gredos, Madrid 1978/1995.
- * Obra completa, introducción, texto latino, traducción y notas de Juan Martos, CSIC, Madrid 2003.